

Bakgrunn for vedtak

Staurset-Hofset kraftverk

Hemne kommune i Sør-Trøndelag fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Staurset-Hofset Kraft AS
Referanse	201303470-22
Dato	26.04.2017
Notatnummer	KSK-notat 33/2017
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Ane Næsset Ramtvedt

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Clemens Kraft AS søker på vegne av Staurset-Hofset Kraft AS om å utnytte et fall på 210 meter i Staursetelva, fra inntak på kote 245 ned til kraftstasjonen med avløp på kote 35. De søker også om å overføre vann fra Hyllbekken og Prekstolbekken til inntaket i Staursetelva. Søker trakk etter befaringsplaner for overføring av Heimseterbekken. Vannveien til kraftverket blir 2410 meter lang og skal i hovedsak legges langs eksisterende skogsbilvei på østsiden av vassdraget. Middelvannføringen er beregnet til 1,31 m³/s, og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 4 m³/s. Installert effekt vil være 6,7 MW. Det er foreslått å slippe en minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannføring på 62 l/s hele året.

Både **Hemne kommune** og **Fylkesmannen i Sør-Trøndelag** påpeker at det er en inngrepsmessig fordel for prosjektet dersom rørgatetraseen kan følge eksisterende skogsbilvei på hele strekningen fra inntaket til kraftstasjonen. Videre stiller de spørsmål ved bekkeoverføringene, og mener at å overføre vann fra bekkene vil medføre store inngrep i landskapet. De skriver også at de er usikre på hvor den anadrome strekningen slutter. **Sør-Trøndelag fylkeskommune** skriver at det er kjent automatisk fredete kulturminner i form av fangstgroper innenfor planområdet. De krever at det gjennomføres arkeologiske undersøkelser i det berørte området før en eventuell utbygging. **Hemne Kraftlag** og **TrønderEnergi Nett (TEN)** understreker at det ikke er plass til produksjonen fra kraftverket i eksisterende nett, og påpeker at en mulig løsning kan være å koble kraftverket til TEN sitt 132 kV regionalnett. **Alf Andreas Nielsen** skriver at det ikke har vært full enighet om plassering av kraftverkets inntak og kraftstasjon, og at det har vært skepsis blant aksjonærer til økonomien i prosjektet.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 15,8 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2014-16) har NVE klarert drøyt 2,2 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

I vurderingen av konsesjonsspørsmålet har NVE lagt vekt på tiltakets virkninger for biologisk mangfold og landskap. For å redusere inngrepene i landskapet mener NVE at overføring av de to sidebekkene bør utgå. Gitt denne forutsetningen vil prosjektet bidra med ca. 14,8 GWh ny, fornybar kraftproduksjon i et gjennomsnittså. NVE mener at inngrepene i Staursetelva vil være relativt beskjedne, tatt i betraktning at området allerede er betydelig berørt av menneskelige inngrep. En redusert vannføring i elva vil etter NVEs vurdering ikke medføre vesentlige landskapsmessige konsekvenser. Slipp av tilstrekkelig minstevannføring forbi inntaket hele året vil bidra til å opprettholde forholdene for biologisk mangfold i og langs elva i tilfredsstillende grad. Dette vil redusere produksjonen noe, ned til ca. 14,4 GWh per år. Etter NVEs vurdering vil Staurset-Hofset kraftverk være med på å øke den fornybare kraftproduksjonen i Norge i tråd med Stortingets fornybarmål, uten å medføre vesentlige negative virkninger for miljø og samfunn.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Clemens Kraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Staurset-Hofset kraftverk uten overføring av Hyllbekken og Prekstolbekken. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	7
NVEs vurdering	11
NVEs konklusjon	16
Forholdet til annet lovverk	18
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	19
Vedlegg	22

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Clemens Kraft AS, datert 17.6.2016:

«Søknad om konsesjon for bygging av Staurset-Hofset Kraft

I samarbeid med grunneierne ønsker Clemens Kraft AS å utnytte vannfallet i Staursetelva i Hemne kommune i Sør-Trøndelag fylke til produksjon av fornybar energi, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- Å bygge Staurset-Hofset Kraft
- Å overføre vann fra Prekstolbekken, Heimseterbekken og Hyllbekken til inntaket i Staursetelva

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- Bygging og drift av Staurset-Hofset Kraft, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.

Nødvendige opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning».

Staurset-Hofset kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ (inkludert overføring fra Hyllbekken, Prekstolbekken og Heimseterbekken)
Nedbørfelt	km ²	24
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	42,38
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	56
Middelvannføring	l/s	1344
Alminnelig lavvannføring	l/s	64
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	139
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	62
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	245
Avløp	moh.	34,5
Lengde på berørt elvestrekning		2,35
Brutto fallhøyde	m	210,5
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,468
Slukeevne, maks	l/s	4000
Minste driftsvannføring	l/s	100
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	64
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	64
Tilløpsrør, diameter	m	1,3/1,2/1,1
Tunnel, tverrsnitt	m ²	-
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	-
Installert effekt, maks	MW	6,7
Brukstid	timer	2490

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	3,67
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	12,4
Produksjon, årlig middel	GWh	16,07

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	56,9
Utbyggingspris	kr/kWh	3,54

Staurset-Hofset kraftverk, elektriske anlegg**GENERATOR**

Ytelse	MVA	7,5
Spenning	kV	6,6

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	7,5
Omsetning	kV	6,6/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	1530
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Om søker

Tiltakshaver er Staurset-Hofset Kraft AS. Selskapet er et samarbeid mellom grunneierne og Clemens Kraft AS om felles utnyttelse av kraftpotensialet i Staursetelva. Clemens Kraft overtok prosjektet fra Hydroplan i juni 2014, inkludert alle inngåtte avtaler med berørte parter. Clemens Kraft har som virksomhetsområde å bygge og drifte kraftanlegg i størrelsesordenen 1-10 MW installert ytelse.

Beskrivelse av området

Staurset-Hofset kraftverk er planlagt lokalisert i Staursetelva som ligger i Hemne kommune i Sør-Trøndelag. Staursetelva har utspring i et fjellområde sør for Vinjefjorden, der flere mindre bekker drenerer til det som til slutt blir til Staursetelva. Nedbørfeltet til Staursetelva er preget av fjellandskap med fjell opp til 900 meter over havet, og mindre daler som snor seg mellom disse. Det ligger flere mindre fjellvann i området som vil kunne ha en viss regulerende effekt, men mye fjell med lav evne til å lagre vann kan likevel føre til at vannføringen i Staursetelva raskt øker i regnværsperioder. Det er jevnt fall i øvre og nedre del av elva, mens det midtre partiet har et noe mer konsentrert fall. Substratet er for det meste grovt og elva er stri, noe som medfører dårlige gyteforhold. Det finnes imidlertid noen små kulper og rolige partier, slik at det kan finnes fisk i elva. Av eksisterende inngrep går det en skogsbilvei langs hele vassdraget frem til Setervatnet på kote 253. Det er også etablert et privat vannverk på berørt strekning.

Teknisk plan

Overføringer

I søknaden har tiltakshaver skrevet at de ønsker å overføre tre mindre bekker, Heimseterbekken, Prekstolbekken og Hyllbekken, i rør til inntaket i Staursetelva. På befaringen den 1.11.2016 fremstod imidlertid planene for overføringer som lite gjennomtenkte, og på bakgrunn av dette har tiltakshaver utarbeidet et notat i etterkant av befaringen. I notatet av 2.11.2016 fremgår det at tiltakshaver har hatt en intern gjennomgang av prosjektet og kommet frem til at overføring av Heimseterbekken tas ut av planene. Overføring av Prekstolbekken og Hyllbekken beholdes i planene. Begge bekkene vil ha inntak omtrent på kote 261, og overføringsrøret kan legges med selvføll på hele strekningen frem til hovedinntaket i Staursetelva.

Inntak

Det er planlagt å bygge en betongdam med høyde på ca. 3 meter, som skal ligge på kote 245. Lengden på dammen vil utgjøre 15 meter, og inntakets volum vil utgjøre ca. 1400 kvadratmeter. På oppstrøms side av dammen er det planlagt å sprengre ut en kulp som skal sikre tilstrekkelig dybde.

Vannvei

Rørgatetraseen fra det planlagte inntaket (kote 245) følger i hovedsak eksisterende skogsbilvei ned til kraftstasjonen (kote 35). Mellom kote 125 og 100 går veien gjennom et område hvor det er bratt sideterreng med løsmasser, og det vurderes derfor at rørgata må legges noe øst for eksisterende vei i dette området. Rørgata vil bli nedgravd på hele strekningen. Nedre del av planområdet består av tykk morene, og behovet for sprenging vurderes derfor som begrenset. Her vil røret bli gravd ned som jordgrøft. Over kote 125-150 er det mindre løsmasser, og det vil bli behov for sprenging for å etablere kombinert jord- og fjellgrøft. Bredden på rørgatetraseen vil i utgangspunktet holdes innenfor et 25 meters belte i anleggsperioden. Siden røret skal graves ned på hele strekningen vil det ikke bli synlig i driftsfasen. Det vil benyttes GRP-rør med diameter på 1,1 meter, og røret vil ha en samlet lengde på 2410 meter.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt i dagen på østsiden av elva ved kote 35. Det fremgår av søknaden at det er mulig å plassere kraftstasjonen mellom kote 35 og 55, og at det er liten forskjell på de to alternativene med hensyn til både økonomi og konsekvenser. Produksjonen vil bli omtrent 1,5 GWh lavere ved plassering på kote 55. Tiltakshaver har valgt alternativet med størst fallhøyde på bakgrunn av produksjon og gode grunnforhold ved stasjonsområdet.

Totalt arealbehov til kraftstasjonen antas å bli ca. 130-150 kvadratmeter. Det planlegges installert en peltonturbin med effekt på 6,7 MW og spenning 6,6 kV. I et eget traforom vil det installeres en 7,5 MVA trafo med omsetningsforhold 6,6/22 kV.

Nettilknytning

Det går i dag en 22 kV kraftledning ca. 900 meter nord for den planlagte kraftstasjonen og det er antatt at kraftverket vil kunne knyttes til denne. Det planlegges å grave ned kabel langs eksisterende vei fra kraftstasjonen og frem til tilkoblingspunktet.

Hemne kommune er en kommune med kraftoverskudd, og dagens nett er bygget for distribusjon og ikke produksjon. Det er Hemne Kraftlag som er områdekonsesjonær. Norconsult har på vegne av

Hemne Kraftlag utført en nettutredning, som konkluderer med at det ikke er plass til flere kraftverk enn Storfossen og Fjelna kraftverk (utbygd) i eksisterende nett, uten at det foretas forsterkninger, ombygginger og nybygging av nettet.

Både Hemne Kraftlag og TrønderEnergi Nett (TEN) har uttalt seg til søknaden. De understreker at det ikke er plass til produksjonen fra kraftverket i eksisterende nett, og påpeker at en mulig løsning kan være å koble kraftverket til TEN sitt 132 kV regionalnett. TEN påpeker at det imidlertid kan bli krevende å gjennomføre tilknytning til regionalnettet og samtidig rekke fristen for elsertifikater, da det er flere store prosjekter i nettområdet som allerede har tatt investeringsbeslutning. Begge nettselskapene mener at kostnadsoverslaget for nettilknytning i konsesjonssøknaden er betydelig underestimert.

Veier

Det er i dag traktorvei og kjørespor frem til kraftstasjonen og også nesten helt frem til hovedinntaket. Det vil bli etablert 50 meter ny permanent vei til inntaket, og bredden på denne vil bli fire meter. Langs traseen der det ikke er vei i dag vil det anlegges en midlertidig anleggsvei. For øvrig vil eksisterende veier i området bli benyttet. Til inntakene til bekkene planlegges det å kjøre frem med gravemaskin, uten å opparbeide vei.

Massetak og deponi

To områder planlegges avsatt til masseuttak/deponi. Det ene området ligger på kote 100. Her planlegges det at masser kan tas ut langs rørgatetraseen og noe ut til sidene fra denne. Størrelsen på dette uttaket er planlagt å utgjøre 6500 kvadratmeter, med en dybde på ca. tre meter. Samtidig planlegges det å benytte et eksisterende masseuttak knyttet til dagens gårdsdrift. Her vil det i hovedsak bli masseuttak, men noe deponering må påregnes. Dette uttaket utgjør 500-700 kvadratmeter. For øvrig vil noe overskuddsmasse kunne bli benyttet til planering/arrondering på stasjonstomta.

Retten nedstrøms inntaket er det et slakt parti på østsiden av elva, der det i dag er parkeringsplass. Dette området ønskes benyttet til deponering av masser, da det er usikkert om massene egner seg for uttak. Deler av deponiet vil i ettertid kunne bli benyttet som lunneplass i forbindelse med uttak av skog. Deponiet vil utgjøre 5000 kvadratmeter, med en dybde på halvannen meter.

Arealbruk

Tabellen under gir en oversikt over arealbruken.

Inngrep	Anleggsfase (m²)	Driftsfase (m²)
Stasjonsområde	600	250
Vei	700	200
Inntak	225	200
Dam	1600	700
Vannvei (rørgate)	36100	4800
Massehåndtering	10000	10000
Nettilknytning	3000	1000

Overføringer	10000	2000
--------------	-------	------

Forholdet til offentlige planer

Fylkesvise og kommunale planer for småkraftverk

Prosjektet berører ingen fylkesvise eller kommunale planer for småkraftverk. Prosjektområdet er definert som LNF-område i kommuneplanen.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 1.11.2016 sammen med representanter for søkeren, kommunen, Fylkesmannen, nettselskapene og grunneiere. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Hemne kommune skriver i brev av 6.9.2016 at Staursetelva er et mindre lakseførende vassdrag i Hemne, men at kommunen ikke kjenner til at det skal være større lakse- og sjøørretinteresser tilknyttet vassdraget. I 2013 gjennomførte Hemne kommune og NTNU-vitenskapsmuseet el-fiske nedstrøms E39, og det ble funnet normale tettheter av laks og sjøørret her. Kommunen anbefaler at det slippes minstevannføring som opprettholder insektproduksjonen for laks og ørret i vassdraget. Det bør også sikres kontinuitet i vannslippet nedstrøms kraftverket slik at ikke driftstans medfører tørrlegging og stranding av ferskvannsorganismer i nedre deler av vassdraget. Videre påpeker kommunen at det er en inngrepsmessig fordel for prosjektet dersom rørgatetraseen kan følge eksisterende vei fra inntaket til kraftstasjonen.

I Staursetelva er det uttak av drikkevann til per i dag ca. 70 abonnenter i Staurset kommunale vannverk. Kommunen skriver at for å sikre god vannkvalitet både i anleggs- og driftsperioden må inntaksledning for det kommunale vannverket forlenges opp til Setervatnet. Kommunen påpeker at dette er tiltakshavers ansvar i henhold til tinglyst avtale, og skriver at de ønsker at dette settes som et vilkår for tiltaket.

Hemne kommune har i brev av 8.12.2016 sendt inn kommentarer etter befaring. De skriver at Hemne kommune som vannverkseier forventer at det settes vilkår om at tiltakshaver minimum må føre vanninntak til Staurset kommunale vannverk ovenfor inntaksdam for kraftverket. Dette for å sikre stabil og trygg vanntilførsel. Videre skriver de at det på befaringen var uoversiktlig hvor bekkeinntakene i Heimseterbekken, Prekstolbekken og Hyllbekken, samt tilhørende rørtraseer, er tenkt plassert. Kommunen mener det er uheldig at dette ikke i større grad er gjennomtenkt tidligere i søknadsprosessen. De ber om at eventuelle endringer i forhold til søknaden blir redegjort for skriftlig før eventuell tillatelse etter vannressursloven blir gitt. Kommunen påpeker at ut fra terrengets beskaffenhet virker det utfordrende å føre fram vannet fra bekkeinntakene til hovedinntaket i Staursetelva uten større landskapsmessige inngrep. Dersom det planlegges andre inntakspunkt og

rørgatetraseer enn det som fremgår av søknaden, er det viktig at disse utredes med hensyn til naturmangfold og landskapsverdier, herunder også forholdet til ferdselsårer i området. Når det gjelder anadrom laksefisk er det fortsatt uklart for kommunen hvor endelig vandringshinder ligger, og hvorvidt elvearealene mellom planlagt kraftstasjon og Stakkslettfossen har verdi for anadrom laksefisk.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag skriver i brev av 6.9.2016 at siden kraftverket er planlagt i en del av kommunen hvor det allerede er utbygd flere kraftverk, kan det i utgangspunktet være en god strategi å tillate utbygging her, for heller å ta vare på uberørte områder i kommunen. Samtidig har Hemne mange vassdragsinngrep, noe som må vurderes siden samlet belastning tilsier at flere inngrep ikke bør tillates. Fylkesmannen mener imidlertid at kartleggingen av bekkedraget og elvemusling ikke er gjort godt nok, og forventer at områdene kartlegges i sin helhet av fagfolk på respektive tema.

Fylkesmannen har i brev av 30.11.2016 gitt en supplerende uttalelse til konsesjonssøknaden på bakgrunn av gjennomført befaring. De skriver at befaringsen var dårlig organisert, og at det blant annet var usikkerhet om hvordan overføringene fra de tre sidebekkene skulle utføres. Som følge av dette ble det på befaringsen vurdert alternative løsninger. Fylkesmannen mener at dette bidro til en dårlig fremlegging av saken, og at de er usikre på om det faglige grunnlaget er godt nok for videre behandling av saken. Videre er de skeptiske til om hensynet til kulturminner og naturverdier blir godt nok ivaretatt dersom bekkene skal legges i rør. Når det gjelder den anadrome strekningen er Fylkesmannen fortsatt usikker på hvor denne strekningen slutter, og de mener at plasseringen av kraftstasjonen er uheldig med hensyn til fisk. På bakgrunn av dette mener de at kraftstasjonen må flyttes lengre opp i elva, over Sandbrottafossen, slik at den rolige delen før første vandringshinder ikke blir berørt.

Fylkesmannen tilrår at rørgata blir langt langs eksisterende skogsbilvei på hele strekningen, slik at ikke de registrerte gammelskogene blir berørt. Fylkesmannen stiller imidlertid spørsmål ved lønnsomheten til kraftverket sammenlignet med de verdiene som vil gå tapt, og fraråder at det gis konsesjon til omsøkte kraftverk.

Sør-Trøndelag fylkeskommune skriver i brev av 7.9.2016 at de stiller krav om arkeologiske undersøkelser i det berørte området, og at registrering må gjennomføres før en eventuell utbygging. Innenfor planområdet er det kjent automatisk fredete kulturminner i form av fangstgroper, og den planlagte kraftledningstraseen skal skjære gjennom et område med fire fangstgroper. Ut i fra kjente kulturminner og topografi er det grunn til å tro at det kan være flere fangstgroper i området, og det kan være potensial for andre typer utmarks kulturminner.

Videre skriver Sør-Trøndelag fylkeskommune at de som vannregionmyndighet vil påpeke følgende:

- *Miljøtilstanden i de berørte vannforekomstene Staursetelva øvre del, vannforekomst ID 113-14-R og Staursetelva nedre del, vannforekomst ID 113-53-R er satt til god, og søknaden om konsesjon for Staurset – Hofset må sikre at forringelse av miljøtilstanden unngås i begge de berørte vannforekomstene slik at miljømålet nås.*
- *Gjeldende forutsetninger er EUs vanndirektiv med tilhørende vannforskrift og Regional plan for vannforvaltning for vannregion Trøndelag, vedtatt i Fylkestinget desember 2015. Vannregionmyndigheten anmoder om at det refereres til disse dokumentene i søknaden om konsesjon for Staurset – Hofset. Beskrivelsen på søknadens side 18 er feilaktig ettersom Regional plan for vannforvaltning i vannregion Trøndelag ble vedtatt av fylkestinget i Nord- og Sør-Trøndelag i desember 2015. Endelig godkjenning av planen skjer hos Klima- og*

miljødepartementet inneværende år. Planen er rettslig forpliktende for alle sektormyndigheter med ansvar for vann. Vannregionmyndigheten vil særlig framheve vannforskriftens §§4 og 12, som beskriver krav til beskyttelse av vannets tilstand og kriterier for nye inngrep i vannforekomster. Forskriftens bestemmelser er gjeldende uavhengig av status for godkjenning av planen.

Statens vegvesen skriver i brev av 16.9.2016 at de ikke har noen merknader til konsesjonssøknaden.

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard skriver i brev av 24.8.2016 at de ikke har noen merknader til det planlagte tiltaket.

Hemne Kraftlag skriver i brev av 12.9.2016 at Norconsult har utarbeidet en rapport som viser at det ikke er kapasitet i eksisterende nett til flere kraftverk enn Storfossen kraftverk på 1,1 MW. For at Staurset-Hofset kraftverk skal komme på nett må kapasiteten derfor økes, for eksempel ved å bygge en ny transformatorstasjon på Vinjeøra tilknyttet TrønderEnergi Nett sitt 132 kV regionalnett. Kraftledningen fra Staurset til Vinjeøra må også oppgraderes dersom kraftverket skal ha en installert effekt på 6,7 MW, som omsøkt. Hemne Kraftlag påpeker at kostnadsoverslaget for nettilknytning i konsesjonssøknaden er vesentlig underbudsjettet.

TrønderEnergi Nett AS (TEN) skriver i brev av 9.9.2016 at de er kjent med at distribusjonsnettet i området vil ha behov for oppgradering for å kunne ta imot ytterligere innmating av produksjon. Søknaden nevner også en mulig tilknytning i regionalnettet, hvor kraftutbygger gis adgang til å koble seg på TENs 132 kV ledning Trollheim-Hemne. Dette blir et anlegg som bygges og eies av produsenten. En løsning med to 132 kV linjefelt for tilknytning av kraftverket kan også vurderes. Dette vil gi en økt investeringskostnad på 4-8 millioner kroner, som vil medføre økt nettleie for øvrige kunder. Dersom det blir aktuelt å knytte kraftverket til regionalnettet, må endelig løsning utarbeides i samsvar med TEN, og godkjennes av NVE og Statnett i henhold til forskrift om systemansvar. TEN påpeker at det imidlertid kan bli krevende å gjennomføre tilknytning til regionalnettet og samtidig rekke fristen for elsertifikater, da det er flere store prosjekter i nettområdet som allerede har tatt investeringsbeslutning. TEN mener at kostnadsoverslaget i konsesjonssøknaden er betydelig underestimert.

Alf Andreas Nielsen skriver i brev av 18.9.2016 at han er grunneier i området. Han påpeker at det ikke har vært full enighet om plassering av kraftverkets inntak og kraftstasjon, og at det har vært skepsis blant aksjonærer til økonomien i prosjektet. Han skriver at det heller ikke foreligger nettilknytning for kraftverket, og at dette kan bli en stor kostnad.

Uttalelse fra tiltakshaver

Clemens Kraft har kommentert høringsuttalelsene i brev av 31.10.2016.

Tiltakshavers kommentar til Hemne kommune:

«Kommunens uttalelse tas til etterretning. Når det gjelder minstevannføring, mener vi at dette er hensyntatt i omsøkt nivå, og henviser også til gjennomført fiskeundersøkelse i forbindelse med utarbeidelsen av biologisk mangfold-rapport. Når det gjelder trasévalg, vil rørgaten følge eksisterende vei fra inntak til kraftstasjonen nesten i sin helhet. Unntaket er mellom kote 125 og 100 der veien går gjennom et område med bratte sidekanter med løsmasser, der det vil være mer hensiktsmessig å legge rørgata noe øst for eksisterende vei. Vi mener at dette ikke kommer i konflikt med andre hensyn, jf. også biologisk mangfoldrapport. Hensynet til drikkevann er hensyntatt i falleieavtalen: «...Anlegget skal utførast slik at det ikkje påfører etablert vassverk ulemper eller ekstra

kostnader. Dersom mattilsynet krev investeringar i vasskraftverket, som følgje av kraftutbygginga, så skal det dekkast av kraftverket...».

Tiltakshavers kommentar til Sør-Trøndelag fylkeskommune:

«Sør-Trøndelag fylkeskommune har fremmet krav om at det gjennomføres arkeologiske registreringer i tiltaksområdet og tar også forbehold om endelig uttalelse inntil dette foreligger. Clemens Kraft AS har forståelse for dette, men har samtidig anmodet fylkeskommunen om at disse undersøkelsene avvantes inntil et eventuelt positivt konsesjonsvedtak foreligger, noe fylkeskommunen har forståelse for. Clemens Kraft AS tar dette til etterretning.».

Tiltakshavers kommentar til Fylkesmannen i Sør-Trøndelag:

«Clemens Kraft AS tar Fylkesmannens uttalelse til etterretning, men mener samtidig at det ut fra foreliggende dokumentasjon og gjennomført biologisk mangfold-kartlegging i regi av fagfolk i Rambøll ikke vil være behov for den tilleggskartleggingen som Fylkesmannen etterlyser i sin uttalelse. Det aktuelle bekkedraget og bekkekløfta er undersøkt av biologer. Bekkekløfta er gitt verdi C – lokalt viktig. Bekkedraget er gitt verdi B – viktig, men det tilføyes at «...Her er kun bekkekløften lagt til grunn. Dette fordi da naturtypen Bekkedrag ikke anses å forekomme innenfor kraftverkets influensområde.»

Av konsesjonssøknadens beskrivelse av tekniske planer fremgår det hvordan tiltakshaver vil ta hensyn til sårbar alm og at dette ikke vil bli berørt av tiltaket. Tiltakshaver vil også kommentere at bekkekløfta er kartlagt av NINAs nasjonale gjennomgang av bekkekløfter. I denne gjennomgangen er bekkekløfta i Staursetbekken gitt verdi 0 (jf. NINA rapport 738 – Naturfaglige registreringer av bekkekløfter i Norge), som er laveste verdi på skalaen (høyeste verdi er 5).

Når det gjelder elvemusling er konklusjonen i biologisk mangfoldrapport veldig klar: «En kan utelukke elvemusling i tiltaksområdet. Elva er stri om med relativt grovt substrat. Lite begroing av moser på substratene vitner også om at det skjer masseforflytninger i flomperioder, noe som gjør den lite egnet for elvemusling.»

Tiltakshavers kommentar til nettselskapene (TrønderEnergi Nett og Hemne Kraftlag):

«Clemens Kraft AS tar uttalelser fra nettselskapene til etterretning og sier seg enig i at tilknytningskostnadene (budsjettert med MNOK 1,5 i kraftlinje og MNOK 0,6 i anleggsbidrag) kan være undervurdert. Prosjektets estimerte utbyggingskostnad (3,54 kr/kWh) er såpass gunstig at det vil være rom for en økning i tilknytningskostnader. Endelige tilknytningskostnader vil være et resultat av forhandlinger med netteier og hvor mange småkraftverk som realiseres i det aktuelle området, herunder også om Storfossen realiseres. Clemens Kraft AS har nettfaglig kompetanse til å løse disse utfordringene i etterkant av et eventuelt positivt konsesjonsvedtak og vil søke optimale løsninger i samarbeid med andre utbyggere og aktuelle nettselskaper.»

Tiltakshavers kommentar til Alf Andreas Nielsen:

«Nielsen uttaler at plassering av inntak og kraftstasjon er endret fra det som var intensjonen da det ble besluttet å søke konsesjon. Clemens Kraft AS vil kommentere at prosjektet ble overtatt i 2014 i forbindelse med kjøp av Hydroplan AS, og at det i forbindelse med overdragelsen kan ha vært mangelfull informasjon til grunneierne. Teknisk plan, herunder plassering av inntak og kraftstasjon, er utarbeidet ut fra en helhetsvurdering der grunnforhold, hensyn til biologisk mangfold og omgivelser, samt økonomiske vurderinger er hensyntatt. Vi vil avslutningsvis nevne at dette er forhold som vil være tema på sluttbefaringen.»

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 24 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til henholdsvis 1,19 m³/s (uten bekkeoverføringer) og 1,31 m³/s (med bekkeoverføringer). Effektiv innsjøprosent er på 1 %, og nedbørfeltet har en breandel på 0 %. Staursetelva er plassert mellom kyst og innland, og vassdraget er omgitt av høye fjell i sør, øst og vest. Vassdraget oppstrøms inntaket er relativt kort, og stor avrenning er derfor i hovedsak sammenfallende med nedbørsperioder og snøsmelting. De største flommene opptrer på våren og sommeren under snøsmeltingen, men store flommer kan også opptre sensommer og høst. Lavvannføringer inntreffer normalt om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 0,139 m³/s og 0,062 m³/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til henholdsvis 62 l/s (med bekkeoverføringer) og 58 l/s (uten bekkeoverføringer). Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 4 m³/s og minste driftsvannføring 0,1 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannføring på 62 l/s hele året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 81 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 298 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 62 l/s hele året, vil gjennomsnittlig vannføring nedstrøms inntaket være omtrent 228 l/s. Det meste av dette vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 30 dager i et middels vått år. I 22 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 184 l/s ved kraftstasjonen.

Produksjon og kostnader

Med bakgrunn i de hydrologiske dataene som er lagt frem i søknaden, har søker beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Staurset-Hofset kraftverk til omtrent 16 GWh fordelt på 3,7 GWh vinterproduksjon og 12,4 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 56,9 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 3,54 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader, både med og uten bekkeoverføringene. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Energikostnaden over levetiden (LCOE) er beregnet til 32 øre/kWh med overføringer med et utfallsrom på 27-37 øre/kWh. For alternativet uten overføringene er LCOE beregnet til 33 øre/kWh med et utfallsrom på 27-38 øre/kWh. Energikostnaden over levetiden tilsvarer den verdien kraften må ha for at prosjektet skal få positiv nettonåverdi. Beregningene forutsetter en kalkulasjonsrente på 6 %, økonomisk levetid på 40 år og drifts- og vedlikeholdskostnader på 5 øre/kWh.

NVE har vurdert at kostnadene ved prosjektet slik det er omsøkt ligger nær medianverdien for vind- og småkraftprosjektene som har endelig konsesjon.

Ved en eventuell konsesjon til prosjektet vil det allikevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten til prosjektet.

Naturmangfold

Naturtyper

Det er registrert tre prioriterte naturtyper innenfor influensområdet til kraftverket. Staursetelva er i sin helhet registrert som et viktig bekkedrag (verdi B). Det fremgår imidlertid av rapporten om biologisk mangfold at den øvre delen av elva, der kraftverket er omsøkt, ikke kvalifiserer til denne naturtypen. Dette på bakgrunn av at elva ikke har de karakteristikkene som kjennetegner naturtypen i henhold til DN-håndbok 13. Videre er det i øvre deler av elva registrert bekkekløft med verdi lokalt viktig (verdi C), men ifølge rapporten er det ikke registrert verdifulle naturmiljø i bekkekløften som er avhengig av at dagens vannføring opprettholdes. På østsiden av elva er det registrert gammel barskog (verdi A) og gammel lauvskog (verdi B). Disse to naturtypene forekommer ved planlagt rørgate omkring kote 125.

I de lavereliggende delene av prosjektområdet finner man for det meste blåbærskog, mens det er registrert røsslyngfuruskog lengst opp mot inntaket. Dominerende arter er furu, rogn, gråor og selje. Det er enkelte mindre forekomster av gråorskog, som er under gjenreisning. I en liten bekkedal på vestsiden av Staursetelva er det registrert noen unge almetrær (NT), men disse vil ikke bli berørt av kraftverket. Langs traseen for overføringene er vegetasjonen tilsvarende som langs Staursetelva, og det er ikke registrert naturtyper av særskilt verdi.

Det fremgår av søknaden at rørgata i sin helhet følger eksisterende vei, med unntak av en 100 meters strekning mellom kote 100 og 125, hvor rørgata planlegges lagt utenfor veien. Rørgatetraseen vil her berøre de ytre delene av naturtypelokalitetene gammel barskog (verdi A) og gammel lauvskog (verdi B). Hemne kommune har i uttalelsen av 6.9.2016 påpekt at det er en inngrepsmessig fordel dersom rørgata legges langs eksisterende vei på hele strekningen. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag tilrår i brev av 30.11.2016 at rørgata blir lagt langs eksisterende skogsbilvei på hele strekningen, slik at ikke de registrerte gammelskogene blir berørt. Etter å ha befart området den 1.11.2016 konstaterer NVE at den planlagte rørgata vil gå helt i ytterkant av naturtypene, og at de verdifulle områdene ligger lengre øst enn området hvor rørgatetraseen er planlagt. På bakgrunn av dette, og på bakgrunn av gode grunnforhold i området, vil NVE ved en eventuell konsesjon legge til grunn at rørgata blir etablert som omtalt i søknaden.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mener at kartleggingen av bekkedraget ikke er gjort godt nok, og forventer at området kartlegges i sin helhet av fagfolk. NVE mener at den informasjonen som foreligger i rapporten om biologisk mangfold er god nok for å kunne foreta en helhetlig vurdering av tiltaket, og krever ikke at det gjennomføres tilleggsundersøkelser av bekkedraget.

Arter

Av fugl er det kun påvist trivielle arter, og det er heller ingen vanntilknyttede arter utover fossekall. Oppstrøms inntaket er det observert et par hekkende fossekall under en bro, og det er ikke usannsynlig at flere par hekker nedover vassdraget. Redusert vannføring som følge av en utbygging vil kunne påvirke eventuell forekomst av fossekall negativt ved at det blir redusert mattilgang i elva. Det er observert røy i området, men det er ingen kjente spillplasser. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har ikke opplysninger om kjente hekkelokaliteter for rovfugl eller andre skjærmede arter. Ifølge grunneierne v/Lars Oddbjørn Størset finnes det storfugl i influensområdet, men ikke kjente spillplasser.

Når det gjelder viltarter forekommer det i hovedsak hjort. Av de store rovdyrene er det registrert jerv og gaupe i nærliggende fjellområder. Det er ikke kjent at det forekommer spesielt verdifulle arter av invertebrater, og ingen spesielle habitater for slike arter ble påvist under befaringene i forbindelse med registreringene av biologisk mangfold.

Både mose og lavfloraen i området er artsfattig. Det er påvist noen arter som krever stabilt fuktige forhold, men ingen rødlistearter ble påvist, og potensialet for slike arter vurderes som lite.

Akvatisk miljø

Norge har et spesielt internasjonalt ansvar for å opprettholde levedyktige bestander av anadrome laksefisk. Noen av de største utfordringene for anadrome arter er redusert vannføring på berørt strekning og raske dropp i vannmengde der fisk, yngel og egg lever. Tilstrekkelig vanndekket areal og langsomme vannstandsendringer er blant de viktigste suksessfaktorene for at anadrom fisk skal kunne gjennomføre en vellykket livssyklus.

Nedre del av Staursetelva anses som en anadrom strekning. Det er noe uklart hvor man finner absolutt vandringshinder. Det er flere hindre både oppstrøms og nedstrøms planlagt kraftstasjon som er betydelige, men det er ikke avklart om disse er absolutte vandringshindre ved alle vannføringer. For å kartlegge den anadrome strekningen er det gjennomført el-fiske tre steder i vassdraget. Stasjon 1 og 2 ligger nedstrøms planlagt kraftstasjon, mens stasjon 3 ligger oppstrøms. Mellom stasjon 1 og 2 er det et betydelig vandringshinder, og mellom stasjon 2 og 3 er det ytterligere et vandringshinder. Ved el-fiske ble det i hovedsak fisket ørret, med unntak av en laksunge som ble fisket ved stasjon 1. Undersøkelsen gir ikke grunnlag for å fastsette absolutt vandringshinder, men nedre vandringshinder er så betydelig at eventuell vandring vurderes som begrenset.

Hemne kommune skriver i brev av 6.9.2016 at kommunen ikke kjenner til at det skal være større lakse- og sjøørretinteresser tilknyttet vassdraget. I 2013 gjennomførte Hemne kommune og NTNU-vitenskapsmuseet el-fiske nedstrøms E39, og det ble funnet normale tettheter av laks og sjøørret. Kommunen anbefaler at det slippes minstevannføring som opprettholder insektproduksjonen for laks og ørret i vassdraget, og påpeker at det må sikres kontinuitet i vannslippet nedstrøms kraftverket. Når det gjelder vandringshinder påpekes det at det etter gjennomført befarings er uklart for kommunen hvor den anadrome strekningen slutter og endelig vandringshinder ligger. Det samme påpeker Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. De mener at plasseringen av kraftstasjonen er uheldig med hensyn til fisk. Kraftstasjonen er planlagt rett nedenfor Sandbrottafossen, som utvilsomt er en god gyteplass, og den gjør dermed et roligere område som er godt egnet for laks og ørret utilgjengelig. På bakgrunn av dette tilrår Fylkesmannen at kraftstasjonen flyttes lengre opp i elva, over Sandbrottafossen.

NVE konstaterer at det er noe uklart hvor man finner absolutt vandringshinder, men at vandringshinderet nedenfor planlagt kraftstasjon er så betydelig at eventuell vandring vurderes som begrenset. På bakgrunn av dette mener NVE at omsøkt plassering av kraftstasjon nedenfor Sandbrottafossen, på kote 35, ikke vil ha vesentlige konsekvenser for fisk. Etter å ha befart området mener NVE at plasseringen på kote 35 er hensiktsmessig med hensyn til inngrep, da det er gode grunnforhold i området og kraftstasjonen vil ligge rett ved eksisterende skogsbilvei. På bakgrunn av denne vurderingen vil NVE ved en eventuell konsesjon legge til grunn av kraftstasjonen etableres som omsøkt, ved kote 35. Videre vil det bli satt vilkår om avbøtende tiltak for anadrom fisk. Avbøtende tiltak kan for eksempel være å installere omløpsventil, og vilkår om hvordan kraftverket skal driftes. NVE legger ikke avgjørende vekt på hensynet til anadrom fisk, men vektlegger det som en del av helhetsvurderingen.

Det er ingen observasjoner av ål i Staursetelva, og elvemusling er ikke registrert. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mener at kartlegging av elvemusling ikke er gjort godt nok, og forventer at området kartlegges i sin helhet av fagfolk. I rapporten om biologisk mangfold fremgår følgende beskrivelse: «*En kan utelukke elvemusling i tiltaksområdet. Elva er stri og med relativt grovt substrat. Lite begroing av moser på substratene vitner også om at det skjer masseforflytninger i flomperioder, noe som gjør den lite egnet for elvemusling*». NVE vurderer at informasjonen som foreligger er god nok for å kunne gjøre en helhetlig vurdering av saken, og krever ikke at det gjennomføres tilleggsundersøkelser.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Staurset-Hofset kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 31.3.2017. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Staurset-Hofset kraftverk er følgende prioriterte naturtyper registrert: Bekkekløft (verdi C), gammel barskog (verdi A) og gammel lausvskog (verdi B). Det er også registrert alm i området (NT). I tillegg er Staursetelva i sin helhet registrert som et viktig bekkedrag (verdi B). Streifdyr av jerv (EN) og gaupe (EN) kan forekomme. En eventuell utbygging av Staursetelva vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5.

NVE har også sett påvirkningen fra Staurset-Hofset kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Gitt avbøtende tiltak, mener NVE at kraftverket har begrensede negative konsekvenser for naturmiljøet. På bakgrunn av dette vurderer NVE at den samlede belastningen på naturmiljøet ikke vil bli vesentlig økt ved en eventuell konsesjon til Staurset-Hofset kraftverk. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke får avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet. Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap, friluftsliv og brukerinteresser

Vassdraget ligger innenfor landskapsregion 25, Fjordbygdene på Møre og i Trøndelag, underregion Valsøyfjorden. Staursetelva har utspring i et fjellområde sør for Vinjefjorden, der flere mindre bekker drenerer til det som til slutt blir til Staursetelva. Elva renner ut i Vinjefjorden. Nedbørfeltet til Staursetelva er preget av fjellandskap med fjell opp til 900 meter over havet, og mindre daler som snor

seg mellom disse. Det er jevnt fall i øvre og nedre del av elva, mens det midtre partiet har et noe mer konsentrert fall. Omkring kote 500 begynner skogen å bli glissen, og i høyereliggende områder er det et tynt løsmassedekke med fjellblotninger. De høyeste områdene i nedbørfeltet består nesten utelukkende av bart fjell. Staursetelva renner stedvis i en bekkekløft, dette gjelder spesielt øvre del av den berørte strekningen. For de nedre delene av vassdraget er elvas sidekanter noe slakere. Fra inntaket og nedover mot kraftstasjonen er elva skjermet mot innsyn av tett skog og terrengformasjoner. Av eksisterende inngrep går det en skogsbilvei langs hele vassdraget frem til Setervatnet på kote 253, og området bærer preg av skogsdrift. Det er også etablert et privat vannverk midt i vassdraget. Området har derfor lite preg av urørthet.

Det er noe hjortejakt i området. Området brukes til en viss grad som turområde for lokalbefolkningen, men det er ingen merkede turstier i området. Videre brukes området som beite og til noe skogsdrift. Det er i hovedsak grunneiere og andre med stedlig tilknytning som bruker området.

NVE mener en utbygging av Staurset-Hofset kraftverk ikke vil berøre verdifulle landskapselementer eller ha vesentlig negativ konsekvens for landskapsopplevelsen, forutsatt at kraftverket bygges uten bekkeoverføringene. Vi viser i den forbindelse til neste avsnitt hvor bekkeoverføringene er vurdert. Det omsøkte kraftverket vil ligge relativt skjult i terrenget, og vegetasjonen rundt vil skjerme for innsyn. Rørgaten skal graves ned og traseen revegeteres, noe som på sikt vil redusere de negative konsekvensene av denne. NVE vil også gjennom eventuell detaljplangodkjenning se til at kraftverket tilpasses terrenget på en skånsom måte.

Overføringer

Det fremgår av notat av 2.11.2016 at tiltakshaver ønsker å overføre Prekstolbekken og Hyllbekken i rør til inntaket i Staursetelva. Overføringsrøret planlegges lagt med selvføll på hele strekningen frem til hovedinntaket i Staursetelva, og røret vil graves ned/sprenges ned på hele strekningen. Vekstlaget i traseen vil tas av, legges til side og legges over rørgaten til slutt på vanlig måte. Inntakene til både Hyllbekken og Prekstolbekken er planlagt på kote 261, og samlet lengde på rør for overføring blir 1030 meter. Ifølge søknaden vil overføring fra Hyllbekken bidra med en produksjon på 0,25 GWh, mens Prekstolbekken vil bidra med en produksjon på 0,72 GWh.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag skriver at det på befaringen var usikkerhet rundt hvordan rørtraseen for bekkeoverføringene planlegges utført. Rørtraseen går gjennom et flott landskap, og det ble beskrevet at den skal legges langs en gammel kjerrevei/setersti. Deler av stien består av murer som hevdes å være minst 300 år gamle, og Fylkesmannen påpeker at det må tas hensyn til dette. Videre skriver de at rørtraseen vil kunne ødelegge mye av naturopplevelsen og landskapsbildet som er i området. Hemne kommune påpeker at området hvor rørtraseen er tenkt plassert er svært grunnlendt, og på bakgrunn av dette mener de at bekkeoverføringene vil medføre store inngrep i landskapet.

Etter NVEs vurdering vil bekkeoverføringene medføre uforholdsmessig store landskapsinngrep sammenlignet med produksjonsgevinsten. Rørgata skal graves/sprenges ned over en strekning på en kilometer, og vil legges parallelt med den gamle seterveien slik at deler av denne vil bli ødelagt. På bakgrunn av dette vil NVE ved en eventuell konsesjon ikke gi tillatelse til å overføre vann fra Prekstolbekken og Hyllbekken.

Vannforsyning

I Staursetelva er det i dag uttak av drikkevann til ca. 70 abonnenter i Staurset kommunale vannverk. Hemne kommune påpeker at kommunen som vannverkseier forventer at det settes vilkår om at

tiltakshaver minimum må føre vanninntaket til Staurset kommunale vannverk ovenfor inntaksdammen til kraftverket, for å sikre stabil og trygg vanntilførsel. Vi viser til at dette er ivaretatt i avtalen mellom søker og grunneiere. Det vil uansett være tiltakshavers ansvar å sørge for at det opprettholdes samme kvalitet og tilgang som før en utbygging, både i anleggs- og driftsfase.

Kulturminner

Tiltakshaver har vært i kontakt med Sør-Trøndelag fylkeskommune som har gjort en faglig vurdering og gitt en foreløpig tilbakemelding om kulturminner. Fylkeskommunen uttaler at det innenfor planområdet er kjente automatisk fredete kulturminner i form av fangstgroper, og at den planlagte kraftledningstraseen vil skjære gjennom et område med fire fangstgroper. Videre vurderer de at det kan være flere fangstgroper i området og at det er potensial for andre typer utmarks kulturminner. Før fylkeskommunen kan gi en endelig uttalelse må det foretas en arkeologisk feltregistrering innen planområdet for å avklare forholdet til automatisk fredete kulturminner. Tiltakshaver skriver at undersøkelsene avventes inntil et eventuelt positivt konsesjonsvedtak foreligger. Ved en eventuell konsesjon følger NVEs standardvilkår om kulturminneundersøkelser, samt aktsomhets- og meldeplikt dersom det støtes på kulturminner i byggefasen.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Staurset-Hofset kraftverk som omsøkt vil gi omtrent 14,8 GWh i et gjennomsnittså, uten bekkeoverføringer. Denne produksjonsmengden regnes som mye for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Staurset-Hofset kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning. NVE har vurdert at kostnadene ved prosjektet slik det er omsøkt ligger nær medianverdien for vind- og småkraftprosjektene som har endelig konsesjon.

Oppsummering

I vurderingen av konsesjonsspørsmålet har NVE lagt vekt på tiltakets virkninger for biologisk mangfold og landskap. For å redusere inngrepene i landskapet mener NVE at overføring av de to sidebekkene bør utgå. Gitt denne forutsetningen og NVEs fastsatte minstevannføring, vil prosjektet bidra med ca. 14,4 GWh ny, fornybar kraftproduksjon i et gjennomsnittså. NVE mener at inngrepene i Staursetelva vil være relativt beskjedne, tatt i betraktning at området allerede er betydelig berørt av menneskelige inngrep. En redusert vannføring i elva vil etter NVEs vurdering ikke medføre vesentlige landskapsmessige konsekvenser. Slipp av tilstrekkelig minstevannføring forbi inntaket hele året vil bidra til å opprettholde forholdene for biologisk mangfold i og langs elva i tilfredsstillende grad. Etter NVEs vurdering vil Staurset-Hofset kraftverk være med på å øke den fornybare kraftproduksjonen i Norge i tråd med Stortingets fornybarmål, uten å medføre vesentlige negative virkninger for miljø og samfunn.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Staurset-Hofset Kraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Staurset-Hofset kraftverk uten overføring av Hyllbekken og Prekstolbekken. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Clemens Kraft AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer en 1530 meter lang 22 kV jordkabel til eksisterende linjenett samt installering av en generator med spenning på 6,6 kV og en transformator for omsetning til 22 kV.

Clemens Kraft AS skriver i søknaden at de innehar høyspentkompetanse og at de vil stå for planlegging, bygging, drift og vedlikehold av kraftverkets høyspentanlegg. De vil søke om anleggskonsesjon for nødvendige nettanlegg i forbindelse med bygging av kraftverket.

Virkningene av nettilknytningen har inngått i NVEs helhetsvurdering av kraftverksplanene. Ettersom kraftverket er planlagt tilknyttet nettet via en 1530 meter lang jordkabel, vurderer NVE at virkningene av nettilknytningen er minimale.

NVE har ikke gjort en egen vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jmfør konsesjonsvilkårenes post 4.

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring (uten overføringer)	l/s	1199
Alminnelig lavvannføring (uten overføringer)	l/s	58
5-persentil sommer (med overføringer)	l/s	139
5-persentil vinter (med overføringer)	l/s	62
Maksimal slukeevne (uten overføringer)	m ³ /s	3,57
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	298
Minste driftsvannføring (uten overføringer)	l/s	0,1

Våre vurderinger er basert på at overføringene er avslått og bidrar til noe økt restvannføring.

Det er i søknaden foreslått å slippe en minstevannføring lik alminnelig lavvannføring, som utgjør 58 l/s, hele året.

Ingen av høringsuttalelsene har kommentert størrelsen på minstevannføringen direkte, men Hemne kommune påpeker at minstevannføringen må være tilstrekkelig til å opprettholde insektproduksjonen for laks og ørret i vassdraget. Dette forholdet er etter NVEs vurdering relevant å legge til grunn i vurderingen av minstevannføringens størrelse.

Tiltakshaver sitt forslag er at minstevannføringen skal settes lik alminnelig lavvannføring. Etter NVE vurdering vil en minstevannføring i størrelsesorden med sesongmessige lavvannføringer være tilstrekkelig for å ivareta de nevnte forholdene, og til en viss grad vassdragets verdi for biologisk mangfold i og langs elva.

Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på 140 l/s i perioden 1.5 til 30.9 og 50 l/s resten av året. I forhold til søknaden vil dette gi en redusert produksjon på 0,4 GWh/år, basert på tall fra søker. Samlet produksjon vil da bli på 14,4 GWh/år. Etter vårt syn er ikke denne reduksjonen avgjørende for økonomien i prosjektet.

Dersom tilsiget ved inntaket er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi inntaket.

For å unngå stranding av fisk i Staursetelva ved eventuelt utfall av kraftverket skal det installeres omløpsventil med kapasitet på minimum 50 % av maksimal slukeevne. Ved vannforbruk i kraftverket mindre enn omløpsventilens kapasitet skal omløpsventilen åpne for vannmengden som går gjennom turbinen ved utfall. Deretter skal vannføringen gjennom omløpsventilen gradvis reduseres. Omløpsventilen skal fungere slik at vannføringen nedstrøms kraftverket ikke reduseres raskere enn at man unngår at fisk strander. Omløpsventilen skal koples til kraftverkets styringssystem og testes ut med hensyn til funksjonalitet før kraftverket settes i ordinær drift. Dokumentasjon på at utstyret fungerer etter hensikten skal oversendes NVEs miljøtilsyn.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet i nettet og at kostnadsfordelingen er avklart, jamfør våre merknader under avsnittet "Forholdet til energiloven".

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Nedenstående tabell angir rammene som ligger til grunn for konsesjonen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak	Inntak omtrent på kote 245, som vist på vedlagte kart. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring skal godkjennes av NVE.
Vannvei	Vannvei som beskrevet på side 5 i dette dokumentet, og vist som alternativ 1 på vedlagte kart.
Kraftstasjon	Kraftstasjonen skal plasseres omtrent på kote 35, som beskrevet i søknaden. Det skal bygges en omløpsventil med kapasitet på minimum 50 % av maksimal slukeevne jf. merknader til post 1. Det må legges fram dokumentasjon til NVEs miljøtilsyn på at omløpsventilen fungerer etter hensikten før anlegget kan settes i drift.
Største slukeevne	Søknaden oppgir 3569 l/s ved inntaket i Staursetelva.
Minste driftsvannføring	Søknaden oppgir 120 l/s ved inntaket i Staursetelva.
Installert effekt	Søknaden oppgir maksimalt 6,7 MW.
Antall turbiner/turbintype	1 Peltonturbin.

Vei	Midlertidige og permanente veier skal bygges i tråd med det som er oppgitt i søknaden, men kan justeres i forbindelse med detaljplan.
Annet	Plan for vannforsyning skal være avklart i forkant av utbygging.

Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer i tabellen ovenfor kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Sør-Trøndelag fylkeskommune skriver at det er kjent automatisk fredete kulturminner i form av fangstgroper innenfor planområdet. De krever at det gjennomføres arkeologiske undersøkelser i det berørte området før en eventuell utbygging.

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jmfør kulturminneloven § 8 (jmfør vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Post 10: Registrering av minstevannføring m.v.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

Vedlegg

Kart over Staurset-Hofset kraftverk

